

MAKÓI

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:
Szegedi-utca 1. szám.
Telefonszám 162.Megjelenik
hétfő kivételével a kora
reggeli órákban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben, házhoz hordva:

Félévre 18 korona.

Egy óra 3 korona.

Vidéken:

Félévre 18 korona.

Egy óra 3 korona.

Szerkesztésért felelős: Dr. DÓZSA IMRE

Kiadótulajdonos: KOVÁCS SANDOR.

Nyitva van

minden ajtó, vendéget vár min-hajlék. Nagy-Oroszországból megindul százezernyi busz magyar és jön a szenvedések földjére haza, a régen látott otthon felé. Nem találja itt azt, amit megérdemelne, nem talál boldog emberekre, akikkel összeborulna és friss kedvvel foghatna az abbahagyott munkához. A négy esztendő, melynek vihara megtépett minden termést, megviselt mindenkit itthon. A nékülözés, a fogságban levő kedvesek sorsa feletti aggodás elfárasztott mindenkit, a jókedvet, a derűt elkergette a magyar portákról. hogy lesz most, ha visszajönnek, ha itthon maradnak, ha újrán a mieink lesznek. Meddig tart a vágyaknak ez a bő teljese, meddig tart az édes álomnak ez a szelid ringatása?

Szent a hitünk, hogy ezen a nyáron meg kell jönni a nagy megoldásnak, véget kell érni ennek a pokolnak. Kelet felszabadult és nyugaton sem küzdhetnek a népek kérelhetetlen végezet ellen. Nem az emberi lelkiismeretre hivatkozunk, az már régen nem az, ami jobb belátásra készíthet. A szenvedés, az ömlő vér, a gyász, szomorúság nem figyelmeztethetik-e a világot, hogy elég volt az örületből? Hát van még nép, amely kedvet érez újabb és nehezebb meggyőztetésre? Lehet még cél, amely megéri, hogy tovább is kintlódjunk, pusztuljunk érte?

Nyugat népei, a kultiváltak, a finomak, az emberségek, mit gondolnak, meddig tart még a türelme azoknak, akik negyedik éve visszafajtott keserűségtől és csalódástól eltorzultan pusztulnak? Nekiünk az igazságunk a hitünk, az erőnk, a bizalmunk. Eddig védtek ezt szemben az egész világgal. Most megszabadultunk a legnagyobb ellenségtől. Letudnak most már győzni? Miért harcolnak?

Hivatalos jelentések.

Vezérkarunk jelentése.

Hivatalos jelentés.

Budapest, március 14.

Keleti haterér:

A románok az osztrák-magyar területen általuk megszállva tartott utolsó keskeny sávokat is kiűritették. A monarchia keleti része harmadfél év háborújának nyomasztó sulya alól ismét teljesen felszabadult.

Odessza tegnap délután óta a szövetségesek kezében van. Mialatt nyugat felől német zászlóaljok nyomulnak előre, a teher pályaudvaron keresztül egy osztrák-magyar hadosztálynak Zeidler vezérőrnagy vezérése alatt álló elővédje behatolt a városba.

Olasz haterér:

A Pasubio domb déli fensikjában levő olasz sziklaállásokat tegnap nagy területen levegőbe röpített aknáink hatása megsemmisítette. A rom területét osztagaink megszállották.

A vezérkar főnöke.

Német vezérkar jelentése.

Nagyfőhadiszállás jelenti:

Berlin, március 14.

Keleti haterér:

A román kormánnyal egyetértésben a Brailából Galac-Benderen keresztül Odessza ellen irányított csapatok Moldovanka mellett bandákkal folytatott küzdelem után Odesszát megszállották. Smerinkába ezeket osztrák-magyar csapatok követték.

A többi hateréren nincs ujság.

Ludendorff.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGÚJABB.

(Tudósítók telefonjelentése.)

Az orosz kormány Moszkvába utazik.

Berlin. Pétervároli jelentik, hogy az orosz kormány 11-én utazott Moszkvába a szovjetek kongresszusára. A maximalista kormány hadseregének vezérkara főhadiszállását Orelbe tette át.

A bolsevik kormány után visszatér a monarchia.

Londoni lapok szerint kétségtelen, hogy a bolsevik kormány végromlás előtt áll és Oroszország alakulása ismét a monarchicus államforma felé halad.

A választójog ügye a király előtt.

Demokratikus választójog vagy házfelosztás.

Fővárosi tudósítók jelenti: A választójogot folyó harc, amely közel egy évtizede állandó nyugtalanságban és gyakran izgalomban tartotta a magyar közéletet és amely a katonai kérések után a 67-es kiegyezést követő idők legnagyobb problémája, döntő fordulathoz ért. A király magához kérte Wekerle Sándor miniszterelnököt, gróf Tisza Istvánt, a munkapárti kormány volt elnökét és a mai ellenzéki többség vezérét, gróf Andrássy Gyulát, a 48-as alkotmány-párt vezérét és gróf Esterházy Móricot, aki Tisza bukása után a reformkabinet vezére volt és a választójog alapján vállalt megbízást a kormány alakítására.

Bécsi híreink szerint szó van arról, hogy a király szokása szerint együttes audiencián is fogadni fogja az ellentétes vélemények képviselőit, hogy gy saját álláspontját személyesen hozza a megjelent politikusok tudomására. Ertesülésünk szerint ez az audiencia nem arra szolgál, hogy a kormány a választói javaslaton lényeges változtatásokat tegyen és engedményeket adjon a munkapártnak, hanem arra, hogy a király lasson a munkapárt vezérére, gróf Tisza Istvánra abban az irányban, hogy a párt a választójogi bizottságnal és a parlamentben ne támasszon akadályokat a választójogi törvényjavaslattal szemben. Ha a munkapárt megmarad merev álláspontja mellett és a végletekig folytatja a demagógiát a demokratikus újtalakulással szemben, akkor a kormányt kényszeríteni fogja, hogy a végső eszközökhöz nyuljon és feloszlassa a Házat.

Ugyancsak bécsi lapjelentések tudnak arról is, hogy a választójogi bizottság általános vitája után Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter Bécsbe megy és audiencián jelenik meg a királynál.

Bécs, március 13.

Beavatott bécsi körökben az audiencia jelentőségéről és érdemi részéről a következőket mondják:

— A magyar kormánynak célja biztosítani a választói jogot anélkül, hogy egyetlen fontos lényegbevágó pontot is feláldozna. Módosításoknak csak egy van helye, ha azok a javaslat érdemi részét nem érintik. Tiszának a legutóbbi tanácskozáso-

kon elfoglalt álláspontját itt úgy tekintik, mint aki már majdnem ki-merítette azokat a koncessziókat, amelyeket a javaslat érdekében megtehet s mindössze a Károlykeresztesek korhatár nélküli választójoga tekintetében tart ki régebbi álláspontja mellett. Ebben a kérdésben itt úgy tudják, hogy Tisza nem hajlandó semmiféle további módosításra. A mai audiencián dől el, vajjon a béke szempontjából hajlandó-e álláspontjának megváltoztatására.

— Ha ez megtörténik, akkor bizonyos, hogy a munkapárt nagy többsége elfogadja a Vázsonyi-féle törvényjavaslatot.

— A magyar kormány álláspontja ma már az, hogy csak abban az esetben tárgyalhatja tovább a javaslatot, ha a bizottságnal is meglesz a többsége. Amennyiben a mai audiencia ezt nem eredményezné, választások lesznek, még pedig a legrövidebb időn belül és semmi esetre sem később, mint májusban.

Havi négy millió rubellel segítik oroszországi hadifoglyainkat.

A pétervári dán követség missziója.

Bécs, március 13.

Fővárosi tudósítók jelenti: Malik képviselő, aki még a béke megkötése előtt tért vissza az orosz hadifogságból, megjelent a külügyminiszteriumban, a hadügyminiszteriumban, és végül a német nagykövetséget is felkereste és megkérdezte, hogy gondoskodnak-e arról, hogy a kiszolgáltatott hadifoglyokat tartózkodási helyükön támogatásban részesítsék és elszállításukat szervezzék. A külügyminiszterium és a hadügyminiszterium képviselői meghallgatták Malik képviselő előterjesztését és fejtegetéseit és azt válaszolták, hogy a dán Vörös Kereszt oroszországi képviseletétől eltekintve, csak a békeszerződés ratifikálása után létesíthetnek Péterváron és más orosz városokban képviseletet a monarchia érdekeinek megvédésére. Addig is a pétervári dán követségnek nagyobb összeg áll rendelkezésére, hogy azt hadifoglyaink sorsának enyhítésére fordítsa. Ezt az összeget, mely eddig hovenként négy millió korona volt, az utóbbi időben havi négy millió rubelre emelték. Ezt a négy millió rubelt teljesen a hadifoglyok részére for-

Gazdasági bankalapítás.

A magyar gazda terményét még ma sem értékesítheti úgy, amint a haladó kor igényei azt megkívánják: az értékesítést ugyanis nagybankokra, sokszor külföldre bizza. Megérlel a termelés munkájával, ami nem kevésbé fontos, az értékesítést a világgpiac szélsőséges változásaira hagyja, vagy legjobb esetekben valami megfelelő közvetítő intézményeket vesz igénybe. A munkaeszközök beszerzésében is sokszor idegen tőkét, intézményeket keres fel.

És valljuk meg őszintén, hogy legtöbbnyire nem is a saját hibájából: hanem a tehetősebb magyar vezetőkörök nemtörődése miatt. Magyarán kimondva: mivel ilyesmivel foglalkozó bankjai nincsenek.

Ezzel szemben a hitelügy és egyáltalában a gazdasági ügyek finansziális részét csakis egy módon lehet modernül, vagyis a magunk számára lehetőleg gyümölcsözően elintéznünk, ha a megfelelő hitelintézményeket mi magunk létesítjük, állítjuk fel. Egy igazi gazdabank alakítására van szükség. A pénzt maguk a gazdák adják össze mint részvényesek s a maguk bankjához fordulnak, ha szükségük van hitelre. Így a haszon ezen az üzleten is: a „családban marad“, ahogy mondani szokták az üzletemberek.

Ezért jósolunk nagy jövőt az új hitelintézetnek, gazdabanknak. Mert a háború ugyancsak megtanított bennünket arra, hogy csakis akkor állunk igazán szilárdan ha mindenben, ugy hitelügyben is a magunk lábán állunk.

Az új bank részvényaláírási felhívása lapunk más helyén olvasható. S mi is felhívjuk rá olvasóink figyelmét, mert érdemes gondolat, aminek megvalósítását az új bank maga elé tűzte: a terményeik okos szakszerű, értékesítéséből eredő hasznot maradjanak a magunk zsebében, s ha szükséges befektetések, gazdasági beszerzések hitel igénybevételére kényszernek, annak a kamata is térüljön vissza.

Az okos, ügyesen megokolt részvényaláírási felhívás, reméljük visszhangra fog találni az illetékes makói pénzügyi körökben ts főként gazdáink fogják majd pártfogásukba ezt a praktikus új hitelintézetet.

Egy szorgalmas leány

A nyomdagéphez felvételük a „Makói Független Újság“ nyomdájában.

Eladó nyolc öles épületre kész TETŐ eseréppel együtt. Értekezni lehet

Szöke Máriával Berkes-utca 16. sz. alatt. Ref. ó-templom mellett.

REGÉNY

A patakmalom tündére.

Írta: Tölgyessy Mihály.

Minden jog fenntartva.

— Ez is megérne valamit, méltóságos asszonyom. Valóban, nem lenne utolsó mulatság, nézni, hogyan marozangolják őt szét a láncos kutyák. De annak rossz következményei lehetnének. A hatóság beavatkoznék! Hej, mi egész másképp volt még ötven év előtt! Akkor a földesur tehetett, amit akart! Övé volt a jobbágy vagyona, élete és mindene! Ha bittal leütött vagy lovával elgázolta, avagy kutyáival széttépette, senki se vonta őt azért felelősségre. Az urak ilyenre azt mondták: nem kár a parasztért! Ma már egész más, egész másként áll minden. A törvény egyenlővé teszi urat paraszttal egyaránt. Pedig dehogyan tette egyenlővé! A cselékek népnek kinyitotta a szemét s most nem lehet bírni vele! Most már a paraszt is felsőbb iskolába járattja a leányát és kisasszonyt nevelt belőle.

Lorántfyné Gyárfás Ilonkára gondolt s fogait vicsozgatta haragjában.

— Nagyon eltért a tárgytól, Dinnyés! mondá.

— Bocsanat, méltóságos asszonyom de mikor az új irány miatt úgy el vagyok keseredve! De hol is hagytuk el? Igen igen, a láncos kutyáknál!

Azt mondom, hogy ötven év előtt az ilyesmit igen szépen meg lehetett volna csinálni! A földes urak vagy a nemzetes asszonyok egy hájszála meg nem görbült volna érte. Ma az ilyenből bűntudat csinálnak. De arra való ám az éz hogy a törvényt kijátszák.

— Térjünk a dologra! tett kezével türelmetlen mozdulattal Lorántfyné. Minő eszméje van?

— Én abban a nézetben vagyok, méltóságos asszonyom, hogy Ilonkát, ha esetleg mégis feltalálna jönni, nagyon szívesen és előzékenyen kell fogadni.

— Ugyan hova gondolt? fakadt ki Lorántfyné gőgösen. Ilyet nem fogok tenni soha!

— De a czél érdekében meg kell tenni, méltóságos asszonyom.

— Mikép függ ez össze a céllal!

— A dolog magyarázata igen egyszerű! Ha Ilonka csakugyan feljönne önök gyé tesznek, mintha szépsége és kedvessége által egyszerre meg lennének hódítva! Körülveszik őt nyájassággal, elhalmozzák szíveséggel, ozsonára marasztalják őt minden jóval.

— No még csak az kellene! méltatlankodott Lorántfyné.

— És ebbe a sok jóba tetszik

a bortörjánt! tette hozzá Dinnyés kaján tekintettel.

Lorántfyné szemé egyszerre felvillant.

— Eah! kiáltá. Igaza van! Erre nem gondoltam! A legjobb alkalom a bortörjánt főzetet csészéjébe csempészni. Ez jó gondolat!

(Folyt. köv.)

Makó város hirdetményei.

Makó város katonaiügyi osztályától.

Hirdetmény.

Felhívatnak mindazon 1894., 1895., 1896., 1897., 1898. és 1899. évben született összes néptörlékek, kik az eddigi szemléken alkalmatlannak találtattak, hogy összeírásuk végett Makó város katonai ügyosztályánál a folyó évi március hó 20-ig, okvetlen jelentkezzenek. Azok, kik a jelentkezést elmulasztják, a törvény teljes szigorával fognak büntettetni és karnatalmilag állíttatnak elő.

A MAKÓI URÁNIA

MOZGÓFÉNYKÉPSZÍNHÁZ

Szombaton március 16-án, 2 előadás; d. u. 6 és este fél 9-kor.

A föld rabjai

Dráma 5 felvonásban. — Írták: Emőc Tamás és Békeffy László. Főszerepben: LÁBASS JUCL.

Kongyhatúndér

Vígjáték 1 felvonásban.

Brutus halála

Dráma 1 felvonásban.

Harctéri felvételek.

Szamosított jegyek előre válthatók az előadás napján d. e. 10-től 12-ig, d. u. 4-6 ig. Vasárnap a 6 órai előadásnál gyermekek felét fizetik.

Eladó. Cséplőgép hajtására alkalmas

textilszif,

10 méter dupla hosszúságban eladó. Több felvilágosítást nyújt Papp Gyula, Héderváry-u. 6. sz.

Kiadó

a Söresarnok épületében levő, „Makói Független Újság“ nyomdahelyisége azonnal elfoglalható. Nagy, tágas terem, mely raktárhelyiségnek is megfelelő. Értekezhetni a „Makói Független Újság“ kiadóhivatalában, Szegedi-utca 1. szám.

Egy bejárónő

délelőtti órára, és egy mindenese cseléd felvételük. Cím a kiadóban.

Értesítés!

A nagy pálinka és szesz hiányt, hogy pótolhassam, a legfinomabb borokat főzetem ki pálinkának, a mellyel a legfinomabb liqenröket és rumot is lehet készíteni. Kapható kisebb és nagyobb mennyiségekben Iritz Sámuel özv. cégnél.

Laphajtogatásra

éjjelre asszony vagy leány felvétetik a Makói Független Újság nyomdájában Szegedi-utca 1. sz.

Mindenese cseléd

felvétetik Szent János-tér 34.

Kiadó föld.

Csókáson Gera Sándor szomszéd-ságában tizenkét katasztrális hold szántóföld kukorica termes alá kiadó. Értekezni lehet Siket Béla tulajdonossal Eötvös-utca 20. szám alatt vasárnapokon.

Monogrammos és

husvéti levelezőlapok és levélpapirokból

nagy választék

KOVÁCS SÁNDOR papirkereskedésében, Szegedi-u. 1.

Eladó ház.

Ráday-utca 49. számú ház, mely áll 2 úri lakás, melléklakás és épületekből, ártézi víz bevezetve, villanyvilágítás, köves udvar és szép kertből szabadkézből eladó. Értekezhetni fenti szám alatt a tulajdonossal.

„Gavallér” cigaretta-hüvely és papir

nikotin mentes. Kapható Kovács Sándor papirkereskedésében Makó, Szegedi-utca 1. (Dégi István házában.)

Részvényaláírási felhívás.

Csanádvármegye és környéke a magyar Alföld azon területeihez tartozik, melyet már régóta az ország éléskamrájának neveznek. És jogosan. Földjeinek termőképessége és gabonájának, de általában mezőgazdasági terményeinek mennyisége és minősége, mintagazdaságai, állattenyésztete az országban elismert első sorban állanak.

Hogy ily természeti gazdaság mellett a vármegyei gazdaságlakosság nem mutat még fel oly anyagi eredményeket és fellendülést, mint a milyen ilyen előfeltételek mellett elvárható volna, ez abban leli okát, a mezőgazdasági termények értékesítése jóformán teljesen szervezetlen, a mezőgazdasággal összefüggő ipari tevékenység teljesen el van hanyagolva, a munkaeszközök vagy kellő számban és minőségben, vagy kellő időben nem állanak rendelkezésre.

A legutóbbi évek világraszóló eseményei a gazdasági élet minden terén oly nagy változásokat fognak előidézni, a melyek-

nek előjelei már most mutatkoznak: a gazdaközönségre a termelés és annak értékesítése körül oly nagy feladatok fognak hárulni és annyira elkerülhetetlen lesz, hogy gazdaközönségünk a vilákereskedelemben bele kapcsolódjék, hogy gazdáink kénytelenek lesznek minden anyagi és morális erőiket egyesíteni és tömöríteni arra, hogy a már a közel jövőben a reájuk váró feladatoknak megfelelhessenek és a nagy gazdasági küzdelemből részüket kivigyék, nehogy más vidékek és más országok őket tulszárnyalják, a minek a teljes leszorulás volna a következménye.

Ebből a célból alakul az **áruforgalmi és értékesítő részvénytársaság**, melynek alapítását alólírott alapítók elhatározták és melynek a fentebbiek szerinti tevékenységét és üzletkörét az alábbi **„Tervezet”-ben** körülírjuk s ezen részvénytársaság részvényeinek jegyzésére van szerencsénk a t. c. Közönséget felhívni a következő

TERVEZET

alapján:

1. A vállalat, illetve az alapítandó részvénytársaság, melynek elnevezése és székhelye felett az alakuló közgyűlés fog határozni, tárgya és célja elsősorban Csanádvármegyében és környékén és később esetleg más vidékeken:

a) mezőgazdasági terményeket értékesíteni, az értékesítést megkönnyíteni és minél kedvezőbbé tenni; mezőgazdasági áruk és eszközök forgalmát elősegíteni;

b) mindennemű gazdasági termény előállításához, feldolgozásához és elszállításához és a gazdaságokban szükséges anyagokat bizonyban vagy kész áru vételével beszerezni;

c) mezőgazdasági nyerstermények értékesítésébe bevő, vagy feldolgozó gyári és ipari foglalkozást üzni mezőgazdasági és mezőgazdasággal kapcsolatos gyárakat létesíteni, ily gyárakat támogatni és mezőgazdasági terményekkel kereskedni.

2. A társaság határozatlan időre alakul.

3. A társasági alaptőke 1.000.0000 K, azaz egynüllió korona, mely alap-, illetve részvénytőke 2000 darab 500 korona névértékű, bemutatásra szóló részvényből áll.

4. A részvények jegyzésekor azok névértékének 30 százaléka, tehát részvényenként 150 K és a részvény helyegilletéke és költségek fejében 15 K. fizetendő be. A költségből fennmaradó összeg tartalékalapba helyeztetik. A további befizetések határidejének kitűzése iránt az alakuló közgyűlésen kijelölendő igazgatóság fog intézkedni.

5. Az aláírások zárhatáridejét 1918. április 30. napjára bezárólag állapítjuk meg, mely határidő szükség esetére két hónappal az alapítók által és valamelyik Aradon és Makón megjelenő hirdalában való egyszeri közzététel mellett meghosszabbítható.

6. Tuljegyés esetén az alapítók fentartják maguknak azt a jogot, hogy a jegyzett részvényeket a jegyzések arányában leszállíthassák, de minden aláírónak egy részvény mindenesetre juttatandó.

7. Az alapítók fentartják maguknak azt a jogot, hogy az első igazgatóságot három évre és az első felügyelő-bizottságot egy évre kijelöljék.

8. Az alapítók fentartják maguknak továbbá azt a jogot, hogy későbbi alaptőke-felemelések, illetve újabb részvények kibocsátása esetében az általuk jegyzett részvények alapján és arányában ezen részvények birtokosainak az új alaptőke 50-, ötven %-a erejéig a részvények jegyzésére elsőbbségi joguk legyen, mi végett az alapszabályokban az alapítók által jegyzett részvények számszerint megjelölendők lesznek.

9. Az alakuló közgyűlés az aláírás zárhatáridejétől, esetleg a meghosszabbított határidőtől számítandó két hó alatt hívandó egybe, de az aláírási zárhatáridőn belül történt teljes alaptőke jegyzése esetében két hónap előtt is összehívható.

10. Az első részvénytőkére a befizetések az Aradmegyei Takarékpénztárnál teljesítendők Aradon.

Kelt Magyarbánhegyes, 1918. évi február hó.

Az alapítók.

Vertán bánhegyesi gazdaság
m. b. Vertán Adorján s. k.
Keller Gyula s. k., állomásfőnök
Telbisz Otmár s. k., földbirtokos
Dr. Telbisz Imre s. k.
Nágel Károly s. k. földbirtokos
Sármezei Antal s. k.

Hász Antal s. k.
Telbisz Alajos s. k., földbirtokos
Weinrich Lajos s. k.
Nágel Vilmos s. k.
Ifj. Nágel Henrik s. k.
Biró Albert s. k.

Vertán Lajos s. k., birtokos
Farkas Ferenc s. k.
Ráth János s. k.
Fülöp Sándor s. k.
Vertán Béla s. k.
Br. Urbán Péter s. k.
Vásárhelyi László s. k.

Aradmegyei Takarékpénztár.

Ingatlanforgalmi és Parcellázóbank részvénytársaság, Arad.

A részvényekre jegyzések eszközölhetők a Makói Takarékpénztár Részvénytársaságnál Makón és a Makói Takarékpénztár Részvénytársaság nagylaki fiókjánál Nagylakon.